

وەزارەتى كارو كاروباري كۆمەلایەتى

ژمارە: ٤٧٤٥ لە ٢٠٢١/٨/٣٠

پالپىش بە ماددەي (٧) بىرگەي سىيەم لە ياساي وەزارەتى كارو كاروباري كۆمەلایەتى ژمارە (١٢) يى سالى ٢٠٠٧ وە بە پىسى ئەو دەسەلاتەي كە پىماندراوه لە ماددەي (٤٦) لە پەيرەوی فەرمانگەي چاكسازى كۆمەلایەتى هەرىمۇ كوردىستان ژمارە (١) يى سالى ٢٠٠٨، ئەم پىنمايىھەمان دەركىرد:

پىنمايى ژمارە (٥) يى سالى ٢٠٢١

تايىيەت بە كارمهندانى هيىزى جىبىه جى كردن سەر بە بهرىۋەبەرایەتى گشتى چاكسازى كۆمەلایەتى
ھەرىمۇ كوردىستان_عىراق

ماددەي (١):

هيىزى جىبىه جىكىردن كە ئەركىيان پاراستنى بهرىۋەبەرایەتىيەكانى چاكسازىيە، پىك دېت لە (بهرىۋەبەرى گشتى و يارىدەدەرى بهرىۋەبەرى گشتى و بهرىۋەبەرانى چاكسازىيەكان و مەئمورى و چاودىرى و پاسەوانى چاكسازى).

ماددەي (٢):

پىككارى سەربازى بەركار لەسەر ھەموو كارمهندانى هيىزى جىبىه جىكىردن پەيرەو دەكرىت و لەسەريانە گويىرایەلى سەررووی خۆيان بن ھەروەك هيىزەكانى ئاسايىشى ناوخۇ لە كاتى دەوام و ئەركى فەرمىدا.

ماددەي (٣):

پلهو ھىما و پوشاكى كارمهندانى هيىزى جىبىه جىكىردن لە لاي لايەنى پەيوەندىدار باوهەرىپىكراوه لە كاتى ئەركى فەرمىدا.

ماددەي (٤):

پىيوىستە لەسەر كارمهندانى هيىزى جىبىه جى كردن پابەند بن بە پىك پوشى بە جىل و بەرگى فەرمى دەستنىشانكراو بۆيان بە شىوھىيەك كە بگونجىت لە گەل پىگەي كاركىردىان لە كاتى ئەرك و دەوامى فەرمىدا.

ماددەي (٥):

كارمهندى هيىزى جىبىه جىكىردن جىگە لەو مەرجە گشتىييانەي كە لە دەقەكانى ياساي پاژەي شارستانى هاتووھ پىيوىستە ئەم مەرجانەي خوارەوەي تىدا بىت بۇ دامەزراندن:

١- پىيوىستە تەمەنى لە (٢٥) سال كەمتر نەبىت و لە (٣٥) سال زىاتر نەبىت.

٢- پىشىنهى تاوانى ئابرووبەری نەبىت.

٣- لەچاوبىيەكتەن لېزىنەي تايىيەت كە بهرىۋەبەرایەتى گشتى چاكسازى كۆمەلایەتى پىكى دەھىنېت، دەربچىت.

٤- مەرجە كانى بالا و جەستە و تەندروستى تىدا بىت كە بهرىۋەبەرایەتى گشتى چاكسازى كۆمەلایەتى دەركات.

٥- ئاماھىيى تىدا بىت كە هەر ئەرك و فەرمانىيەك پىي دەسپىردرىت جىبىه جىييان بکات.

- ٦- بەلېننامەي ياسايى بىدات كە تا ماوهى (٦) سال داواي گۇرپىنى ناونىشان بۆ سەرمىلاكى (مەدەنلى) و گواستنەوهى راژە بۆ دەرەوهى بەرىۋە بهارايەتىيەكانى چاكسازى نەكات.
- ٧- دەستەبەرى دارايى بە بىرى (٥,...,٥) پىنج مiliون دىنار كە لەلایەن دادنۇو سەھە پەسەند كرابىن پىشکەش بىكەت لە بىرى ئەو كەل و پەلانەي پاش دامەز زاراندى وەرىدەگىرت، وە دەكىرىت بىرە كە زىياد بىكىرىت لە كاتى پىيدانى كەل و پەلى زىياتر.

ماددهى (٦):

كارمەندانى هيىزى جىيەجىتكىردن بە (كارمەندى چاكسازى) دادەمەز زىرين و پاش تەواو كردى خولى تايىھەت كە ماوهەكەي لە (٢) دوو مانگ كەمتر نەبىت، مووچە و ناونىشانىان بەم شىوهى خوارەوه دىيارى دەكىرىت:

- ١- ئەو كارمەندانى بە بىروانامەي (سەرەتايى) دادەمەز زىرين ناونىشانى (پاسەوانى چاكسازى پىنجهم) وەردەگرن
- ٢- ئەو كارمەندانى بە بىروانامەي (ناوهندى) دادەمەز زىرين ناونىشانى (پاسەوانى چاكسازى چوارەم) وەردەگرن
- ٣- ئەو كارمەندانى بە بىروانامەي (ئامادەيى يان دېلۈم) دادەمەز زىرين ناونىشانى (چاودىرى چاكسازى چوارەم) وەردەگرن
- ٤- ئەو كارمەندانى بە بىروانامەي (بەكالۆريوس) دادەمەز زىرين ناونىشانى (مەئمورى چاكسازى سىيەم) وەردەگرن

ماددهى (٧):

پلهى كارمەندانى هيىزى جىيەجىتكىردن و ھىيماكانىان و ماوهى پله بەرزى كردنەوه يان بەم شىوهىيە دەبىت:

١- پلهو ھىيمى (مەئمورى چاكسازى) و سالانى پله بەرزى كردنەوهى بەم شىوهىيە خوارەوه دەبىت:

ز	ناونىشان	سالى پله بەرزى كردنەوهى	سالى پله فيعلۇ	ھىيمى پله كان
١	مەئمورى چاكسازى سىيەم	(٤) سالى فيعلۇ	(٤) سالى فيعلۇ	يەك ئەستىرەت ھەشت گوشەيى بەرەنگى (زىوي) لەسەرشانى دادەنرېت.
٢	مەئمورى چاكسازى دووھم	(٤) سالى فيعلۇ	(٤) سالى فيعلۇ	دوو ئەستىرەت ھەشت گوشەيى بەرەنگى (زىوي) لەسەرشانى دادەنرېت.
٣	مەئمورى چاكسازى يەكم	(٥) سالى فيعلۇ	(٥) سالى فيعلۇ	سى ئەستىرەت ھەشت گوشەيى بەرەنگى (زىوي) لەسەرشانى دادەنرېت.
٤	مەئمورى چاكسازى پىشکەوتتوو	(٥) سالى فيعلۇ	(٥) سالى فيعلۇ	ھەلۇي ئاپمى حکومەتى ھەرىمى كورستان لەسەرشانى دادەنرېت.
٥	ى. سەرۆكى مەئمورەكان	(٥) سالى فيعلۇ	(٥) سالى فيعلۇ	ھەشت گوشەيى بەرەنگى (زىوي) لەسەرشانى دادەنرېت.
٦	سەرۆكى مەئمورەكان			ھەلۇي ئاپمى حکومەتى ھەرىمى كورستان لەگەل دوو ئەستىرەت ھەشت گوشەيى بەرەنگى (زىوي) لەسەرشانى دادەنرېت.

۲- پلهو هىمای (چاودىرى چاكسازى) و سالانى پله به رزكىرنەوهى بەم شىيوه يەي خوارەوە دەبىت:

ز	ناونىشان	سالى پله بەرزكىرنەوهى	هىمای پلهكان
۱	چاودىرى چاكسازى چوارەم	(۴) سالى فيعلى بۆ بپوانامەي ئامادەيى	يەك ئەستىرەي ھەشت گۆشەيى بەرەنگى (زىوى) لەناو تەختىك لەشىيە سىيگۆشە بەرەنگى رەش لەسەر يەخەي چاكەت يان كراس دادەنرېت
۲	چاودىرى چاكسازى چوارەم	(۲) سالى فيعلى بۆ بپوانامەي دبلوم	يەك ئەستىرەي ھەشت گۆشەيى بەرەنگى (زىوى) لەناو تەختىك لەشىيە سىيگۆشە بەرەنگى رەش لەسەر يەخەي چاكەت يان كراس دادەنرېت
۳	چاودىرى چاكسازى سىيەم	(۴) سالى فيعلى	دوو ئەستىرەي ھەشت گۆشەيى بەرەنگى (زىوى) لەناو تەختىك لەشىيە سىيگۆشە بەرەنگى رەش لەسەر يەخەي چاكەت يان كراس دادەنرېت.
۴	چاودىرى چاكسازى دووەم	(۴) سالى فيعلى	دوو ئەستىرەي ھەشت گۆشەيى بەرەنگى (زىوى) لەگەل يەك هيئىل بەرەنگى سپى لەناو تەختىك لەشىيە سىيگۆشە بەرەنگى رەش لەسەر يەخەي چاكەت يان كراس دادەنرېت
۵	چاودىرى چاكسازى يەكەم	(۵) سالى فيعلى	سى ئەستىرەي ھەشت گۆشەيى بەرەنگى (زىوى) لەناو تەختىك لەشىيە سىيگۆشە بەرەنگى رەش لەسەر يەخەي چاكەت يان كراس دادەنرېت
۶	چاودىرى چاكسازى پېشكەوتتوو	(۵) سالى فيعلى	سى ئەستىرەي ھەشت گۆشەيى بەرەنگى (زىوى) لەگەل يەك هيئىل بەرەنگى سپى لەناو تەختىك لەشىيە سىيگۆشە بەرەنگى رەش لە سەر يەخەي چاكەت يان كراس دادەنرېت
۷	سەرۆك چاودىراني چاكسازى		ھەلۋى ئارمى حکومەتى كورستان لەناو تەختىك لەشىيە سىيگۆشە بە رەنگى رەش لەسەر يەخەي چاكەت يان كراس دادەنرېت

۳- پلهو هىمای (پاسەوانى چاكسازى) و سالانى پله به رزكىرنەوهى بەم شىيوه يەي خوارەوە دەبىت:

ز	ناونىشان	سالى پله بەرزكىرنەوهى	هىمای پلهكان
۱	پاسەوانى چاكسازى پىنچەم	(۲) سالى فيعلى	
۲	پاسەوانى چاكسازى چوارەم	(۴) سالى فيعلى	خەتىك بەرەنگى سپى لەسەر شىيە ژمارە (۷) لەسەر قۆلى لاي پاستى دادەنرېت.
۳	پاسەوانى چاكسازى سىيەم	(۴) سالى فيعلى	دوو خەت بەرەنگى سپى لەسەر شىيە ژمارە (۷) لەسەر قۆلى لاي پاستى دادەنرېت
۴	پاسەوانى چاكسازى دووەم	(۴) سالى فيعلى	سى خەت بەرەنگى سپى لەسەر شىيە ژمارە (۷) لەسەر قۆلى لاي پاستى دادەنرېت
۵	پاسەوانى چاكسازى يەكەم	(۴) سالى فيعلى	چوار خەت بەرەنگى سپى لەسەر شىيە ژمارە (۷) لەسەر قۆلى لاي پاستى دادەنرېت.

۶	پاسهوانی چاکسازی پیشکه و تتوو	(۵) سالی فیعلی چوار خەت بەرەنگى سپى لەسەر شىۋەھى زمارە (۷) لەگەل يەك هىل بەرەنگى سپى لەسەرەدەيان لەسەر قۆل لاي ۋاستى دادەنرېت
۷	يارىددەرى سەرۆكى پاسهوانى چاکسازى	(۵) سالى فیعلی بۇ دەرچوووانى ناوهندى چوار خەت بەرەنگى سپى لەسەر شىۋەھى زمارە (۷) لەگەل دوو ھىل بەرەنگى سپى لەسەرەدەيان لەسەر قۆل لاي ۋاستى دادەنرېت
۸	سەرۆكى پاسهوانانى چاکسازى	تەختىك لەشىۋەھى سىكۆشە بەرەنگى پەش لەسەر يەخە چاکەت يان كراس دادەنرېت

ماددهى (۸) :

پله بەرزىزىنەوەي ناونيشانەكانى (مهئمورى چاکسازى، چاودىرى چاکسازى، پاسهوانى چاکسازى) كە لەلايەن لىزىنەي ھونەرى دەپالىورىن دواى رەزامەندى بەرىۋە بەرايەتى گشتى چاکسازى كۆمەلایەتى دەبىت، ئەو پله بەرزىزىنەوەي پەيوەندى بە پلهى وەزىفى فەرمانبەرانەوە نىيە بەلکو بەگوئىرە ئەو سالانە دەكىرىت كە لەخشتەكانى ماددهى (۷) داھاتوو.

ماددهى (۹) :

بەرىۋە بەرى گشتى چاکسازى كۆمەلایەتى دەتوانىت پلهى پاسهوان و چاودىر و مەئمورەكان راپىرىت و دابەزىنىت لە كاتى پابەند نەبوونىيان بە ئەركى فەرمى خۆيان يان سەرىپىچى كەدنى رېنمايمىيەكان، بەپىي راپىاردەي لىزىنەي لىكۆلىنەوە.

ماددهى (۱۰) :

لەكاتى گۆرپىنى ناونيشانى ھەر فەرمانبەرىيەك لەسەرمىلاكى شارستانى بۇسەرمىلاكى ھىزى جىيەجىكىرىن پاش تەواوكردىن خولى تايىبەت، ناونيشانى شايىستە بەخۆى وەردىگىرىت بە گوئىرە بىرۇنانەمەكەي وەك لە ماددهى (۶) هاتوو، بە ھىچ شىۋەھىك سالانى خزمەتى شارستانى بۇ ئەم مەبەستە ئەزماز ناكىرىت.

ماددهى (۱۱) :

بەرىۋە بەرايەتى گشتى چاکسازى كۆمەلایەتى بە ھاوبەشى لەگەل نويىنەرى بەرىۋە بەرايەتىيەكانى چاکسازى ھەلدەستىتىت بە دابىنكردىن پوشاكى ھاوينە لە سەرەتاي مانگى نيسان و پوشاكى زستانە لە سەرەتاي مانگى تىرىنە دووھمى ھەموو سالىك بۇ سەرجەم كارمەندانى چاکسازى پاش وەرگىتنى رەزامەندى وەزارەت و لايەنلى پەيوەندىدار بەپىي خشتەكانى ھاوېيچ زمارە (۱) و (۲).

ماددهى (۱۲) :

ئەگەر كارمەندى ھىزى جىيەجىكىرىن ھەر شتىكى لەو پوشاك وکەل وپەلانەي كەبۇي دابىنكرداو، وون بىكەت بەر لەتەواوبوونى ئەوماوهىي بۇي دىيارىكراو بەبىن ھىچ پاساوىيىكى گونجاو (عذر مشروع) بەپىي بىرپارى لىزىنەي لىكۆلىنەوە كە بۇ ئەم مەبەستە پىيكتەھېنرېت دووبارە بۇي دابىن دەكىرىتەوە بەمەرجىك نرخەكەي مانگانە لەمۇوچەلىن وەربىگىرىتەوە ولهكاتى واژھىنائىشى لە فەرمانبەرايەتى ھەر كەم وکۈرييەك ھەبىت لەو كەل وپەلانەي كە لەئەستۆيەتى پىويىستە نرخەكەي بىدات بەگوئىرە بىرپارى كارگىپى تايىبەتمەند.

ئاپمی بەرپیوه بەرایەتى گشتى چاكسازى كۆمه لایەتى كە هاوپیچە لەپاشكۆي ژمارە (۱) پیويسته هەلبواسرىت لەسەر جەم فەرمانگە كانى چاكسازى و دابنریت لەپیشەوھى بېرىيە (كاسكىت) و لەسەر قۆلى چەپى ھەموو كارمەندانى هيىزى جى بەجيىكىدن بۇ ناسينيان لەلايەن دەزگا پەيوەندىدارەكان.

ئەورپىنمايىھە جىبىھە جى دەكىيەت لەرپۇزى بلاوكىرنەوھى لەرپۇزىنامەي فەرمى (وەقایعى کوردستان) و كار بە هيچ رپىنمايىھە كى پېشىۋوت تايىبەت بەم بابهە ناكىيەت .

**کۆستان مەممەد عبد الله
وەزىرى كرو كاروبىارى كۆمه لایەتى**

خشتەي ژمارە (۱)

يەڭىم: جل و بەرگى ھاوينەي كارمەندانى هيىزى جىبىھە جىكىرن / پياوان		
ماودى بەكارھىيان بە سال	ژمارە	جۇرى پىداويسى
1	1	كراسى بە كەتاپى بەرەنگى (خاکى بىبابانى) قوماشى كابو
1	1	پانتول كۆماندۇ بەرەنگى (خاکى بىبابانى) قوماشى كابو
1	1	پېلاۋى نىيۇپوت رەنگ قاوهىيى بە قەيتان
1	1	جووتهك گۆرەھى سېى
1	1	كاسكىت بەرەنگى (خاکى بىبابانى)
1	1	ئاپمى ب. گشتى چاكسازى كۆمه لایەتى بۆسەر قۆلى چەپ
1	1	نيتاق لەرەنگى خاکى
1	2	ھەگىھى فيشەك (جىعە عتاد) بەرەنگى خاکى
		ئىلەگ بە فسفۇر بۇ ئىشىكىغانى شەو

دۇوەم: جل و بەرگى زستانەي كارمەندانى هيىزى جىبىھە جىكىرن / پياوان

1	1	كراسى بە كەتاپى بەرەنگى (خاکى بىبابانى) قوماشى كابو
1	1	پانتول كۆماندۇ بەرەنگى (خاکى بىبابانى) قوماشى كابو
1	1	پېلاۋى نىيۇپوت رەنگ قاوهىيى بە قەيتان
1	1	جووتهك گۆرەھى سېى
1	1	كاسكىت بەرەنگى (خاکى بىبابانى)
1	1	ئاپمى ب. گشتى چاكسازى كۆمه لایەتى بۇ سەر قۆلى چەپ
1	1	نيتاق لەرەنگى خاکى جل
		بارانگىيىر بەپىي پىويست
		ئىلەگ بە فسفۇر بۇ ئىشىكىغانى شەو
		بەدلەي كاركردن بەپىي پىويست

خشتەي ژمارە (٢)

يەكەم: جل و بەرگى هاوينەي كارمهندانى هيىزى جىيەجىكىدن / ژنان

ژ	جۇرى پىداويىستى	ژمارە	ماوهى بەكارھىيان بە سال
١	كراسى بە كەتافى بەرەنگى (خاکى بىبابانى) قوماشى كابو	١	
٢	تهنورە يان پانتۆل بەرەنگى (خاکى بىبابانى) قوماشى كابو	١	
٣	پىلاوى نيو پوت رەنگ قاوهىي بە قەيتان	١	
٤	جووتهك گۆرەوى سېنى	١	
٥	كاسكىيت بەرەنگى (خاکى بىبابانى)	١	
٦	ئارمى ب. گشتى چاكسازى كۆمەلایەتى بؤ سەر قۆلى چەپ	١	
٧	نيتاق لەرەنگى جل	١	

دەۋەم: جل و بەرگى زستانەي كارمهندانى هيىزى جىيەجىكىدن / ژنان

١	كراسى بە كەتافى بەرەنگى (خاکى بىبابانى) قوماشى كابو	١	
٢	تهنورە يان پانتۆل بەرەنگى (خاکى بىبابانى) قوماشى كابو	١	
٣	پىلاوى نيو پوت رەنگ قاوهىي بە قەيتان	١	
٤	جووتهك گۆرەوى سېنى	١	
٥	كاسكىيت بەرەنگى (خاکى بىبابانى)	١	
٦	ئارمى ب. گشتى چاكسازى كۆمەلایەتى بؤ سەر قۆلى چەپ	١	
٧	نيتاق لەرەنگى جل	١	
٨	بارانگىر بە پىشى پىّويسىت	١	